

บทที่ 4

การเลี้ยงสุนัขบางแก้วในคอกเพาะเลี้ยง : ความชอบ การอนุรักษ์ หรือระบบธุรกิจ

เนื่องจากสุนัขบางแก้วได้รับการยอมรับในเรื่องของความฉลาดและความสวยงาม ทำให้สุนัขบางแก้วเป็นสุนัขไทยที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น และมีราคาขายที่สูงขึ้น ลูกสุนัขบางแก้วแต่ละตัว จะมีราคาประมาณ 3,000 -4,000 บาท ทำให้เกิดการสร้างคอกเพาะเลี้ยงสุนัขพันธุ์บางแก้วมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดใกล้เคียง ที่มีคอกเพาะเลี้ยงสุนัขบางแก้วเป็นจำนวนมาก และการเลี้ยงสุนัขบางแก้วในคอกเพาะเลี้ยงนั้นก็เป็นรูปแบบของวิถีชีวิตแห่งความสัมพันธ์ที่น่าสนใจระหว่างคนเลี้ยง กับสุนัขบางแก้วในฐานะสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดพิษณุโลก

โดยในบทนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอประเด็นของการเลี้ยงสุนัขบางแก้วในคอกเพาะเลี้ยง ซึ่งเป็นการเลี้ยงในระบบธุรกิจที่ชัดเจน เพื่อพิจารณาว่านอกจากวัตถุประสงค์ทางธุรกิจแล้ว การที่จะเลี้ยงสุนัขบางแก้วในระบบคอกเพาะเลี้ยงให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอื่นด้วยหรือไม่ อาทิเช่น ความชอบเป็นส่วนตัว หรือความต้องการในอนุรักษ์และสืบทอดหรือพัฒนาสายพันธุ์สุนัขบางแก้วที่ดี ตลอดจนศึกษากระบวนการของการเลี้ยงสุนัขในคอกเพาะเลี้ยง ซึ่งถือว่าการเลี้ยงในเชิงเศรษฐกิจ โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

●ความเป็นมาในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วของคอกเพาะเลี้ยง โดยมุ่งศึกษาในประเด็นของ

- ประวัติส่วนบุคคลของคนเลี้ยง
- สภาพทั่วไปและชุมชนโดยรอบของสถานที่เพาะเลี้ยง
- จุดเริ่มต้นในการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว
- สาเหตุและแรงจูงใจ ในการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

●วิธีการเลี้ยงและความผูกพันที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว โดยมุ่งศึกษาในประเด็นของ

- ผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัข
- การให้อาหาร
- การจัดเตรียมที่อยู่อาศัยสำหรับสุนัข
- การดูแลรักษาสุขภาพของสุนัข
- ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัข

● รายได้และรายจ่ายเนื่องมาจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว โดยมุ่งศึกษาในประเด็นของ

- จำนวนและแหล่งที่มาของรายได้
- จำนวนและสิ่งที่ก่อให้เกิดรายจ่าย

● ผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้วที่มีต่อวิถีชีวิตของคนเลี้ยงและคนรอบข้าง โดยมุ่งศึกษาผลกระทบใน 2 ด้าน คือ

- ผลกระทบทางบวก
- ผลกระทบทางลบ

ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

ความเป็นมาในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วของคอกเพาะเลี้ยง

ประวัติส่วนบุคคลของคนเลี้ยง

ภาพประกอบ 4-1 ลุงเจี๋ย แซ่เล้า เจ้าของคอกกมลชัย

ลุงเจี๋ย แซ่เล้า หรือที่ชาวบ้านแถวนั้นเรียกกันว่า "ลุงเจี๋ย" (ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยจะใช้สรรพนามที่ชาวบ้านเรียกเป็นหลักในการนำเสนอ) เป็นเจ้าของคอกกมลชัย ลุงเจี๋ยเป็นชายวัยกลางคน เชื้อสายจีน อายุ 53 ปี สูงประมาณ 165 เซนติเมตร ผิวค่อนข้างขาว ลุงเจี๋ยเป็นคนที่มีความคลั่งคลั่ง ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำทางเป็นมิตรกับคนทั่วไป ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมที่ลุงเจี๋ยแสดงต่อผู้วิจัย และแสดงออกต่อเพื่อนบ้านใกล้เคียง และจากคำบอกเล่าของป้าแดง ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านของลุงเจี๋ยที่ว่า

" แก เป็นคนใจดีนะ ชอบคบหากับทุกคนแหละไม่เคยเห็นแกโกรธใครสักที"

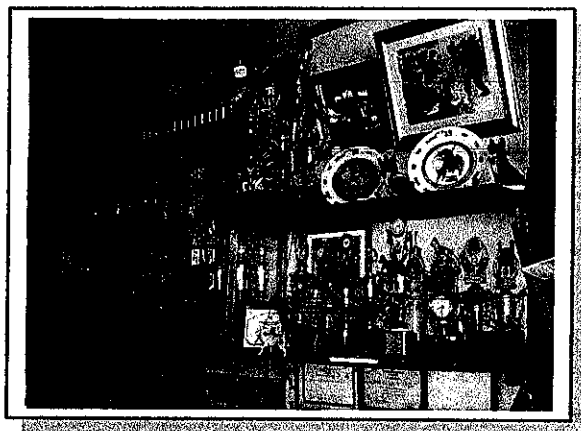
ลุงเจียเป็นคนบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกโดยกำเนิด จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (มศ.5) จากโรงเรียนประจำอำเภอ จึงนับว่าเป็นผู้มีความรู้คนหนึ่งในขณะนั้น ซึ่งเรื่องนี้ลุงเจียเล่าอย่างภูมิใจว่า

“ในสมัยนั้น คนจบ มศ.5 นี่ก็ดีมากแล้วนะ สามารถเข้าทำงานรับราชการได้เลย “

และประกอบกับการที่เป็นผู้ที่ชอบค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสังเกตได้จากการที่ลุงเจียรับเป็นสมาชิกวารสารรักสัตว์เลี้ยง และชอบอ่านทุกคอลัมน์ที่อยู่ในนั้น ดังคำพูดของลุงเจียที่ว่า

“ก็อ่านมันหมดนั่นแหละ ได้ความรู้ดี ทำให้เรารู้อะไรใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา”

ทำให้ลุงเจียเป็นคนที่มีความรู้ในเรื่องของสุนัขบางแก้วเป็นอย่างดี โดยลุงเจียจะได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรในการบรรยาย หรือสอนให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ในเขตอำเภอบางระกำฟังเสมอๆ และยังได้รับเชิญเป็นกรรมการตัดสินการประกวดสุนัขบางแก้วในเกือบจะทุกงาน สังเกตได้จากประกาศนียบัตร เกียรติบัตร และของรางวัลขอบคุณ ที่ได้รับมา ดังแสดงในภาพประกอบ 4-2

ภาพประกอบ 4-2 ตู้โชว์ประกาศนียบัตร เกียรติบัตรและถ้วยรางวัลต่างๆ

ลุงเจีย มีภรรยาชื่อป้าเยาว์ มีลูกด้วยกันทั้งหมดสามคน เป็นลูกสาว 2 คน ส่วนลูกคนเล็กเป็นผู้ชาย ชื่อ กมล และลุงเจียให้ชื่อมาตั้งเป็นชื่อคอกเพาะเลี้ยงสุนัข ชีวิตครอบครัวของลุงเจียเป็นครอบครัวที่อบอุ่น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในครอบครัว และมีความห่วงใยกัน ดังสังเกตได้จากคำพูดของป้าเยาว์ที่กล่าวว่า

“เป็นห่วงลุงเจียนะ เลี้ยงหมาเยอะ มันก็เหนื่อย เดี๋ยวนี้แก่ตัวลง เราก็บอกว่าไม่ต้องเลี้ยงมากนักหรอก ก็ไม่รู้ว่าจะเชื่อหรือเปล่า เห็นยังเลี้ยงเหมือนเดิม”

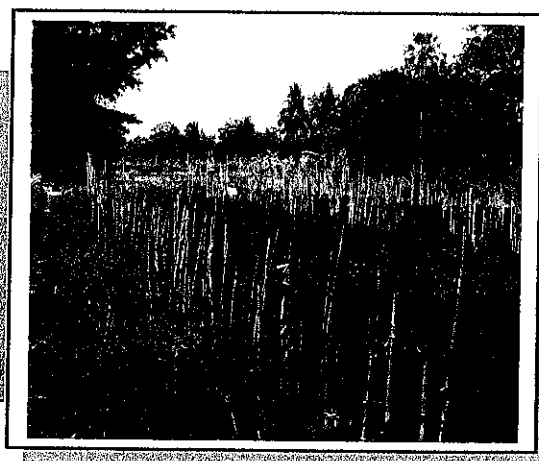
หรือพิจารณาจากพฤติกรรมของลูกๆ ลูกเจีย ที่ถึงแม้จะแต่งงานและแยกครอบครัวออกไปแล้ว ก็ยังมีการไปมาหาสู่ เยี่ยมเยียนดูแล และปรนนิบัติพ่อ แม่ คือ ลูกเจียและป้าเยาว์อยู่โดยตลอด

ภาพประกอบ 4-3 ลูกสาวและหลานๆ ของลูกเจีย

ลูกเจียมีอาชีพหลักคือขายผัก โดยจะรับซื้อผักจากสวนผักที่ตกลงทำสัญญา(Contract farming)เอาไว้ ซึ่งในการทำสัญญากันนั้น ลูกเจียเป็นผู้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลงให้กับสวนผักที่เป็นคู่สัญญา และสวนผักดังกล่าวก็จะมีหน้าที่ปลูก และส่งให้ลูกเจียเพียงเจ้าเดียวเท่านั้น โดยลูกเจียเล่าให้ฟังว่าในอดีตสมัยที่ลูกเจียยังหนุ่มกว่านี้ ลูกมีสัญญากับสวนผัก ประมาณกว่า 30 สวน แต่ในปัจจุบันเหลือเพียง 10 สวนเท่านั้น เนื่องจากทำไม่ไหว เพราะอายุมากขึ้น

“แต่ก่อนก็เยอะนะ เดี่ยวนี้เหลือประมาณ 10 เจ้าเท่านั้น ทำมากก็ไม่ไหว อายุมากขึ้นทุกวัน ต้องตื่นตั้งแต่ตีสี่ ขับรถผักไปส่งให้แฟนกับลูกสาวขายที่ตลาดฉัตรแก้วโน้น....เหนื่อย”

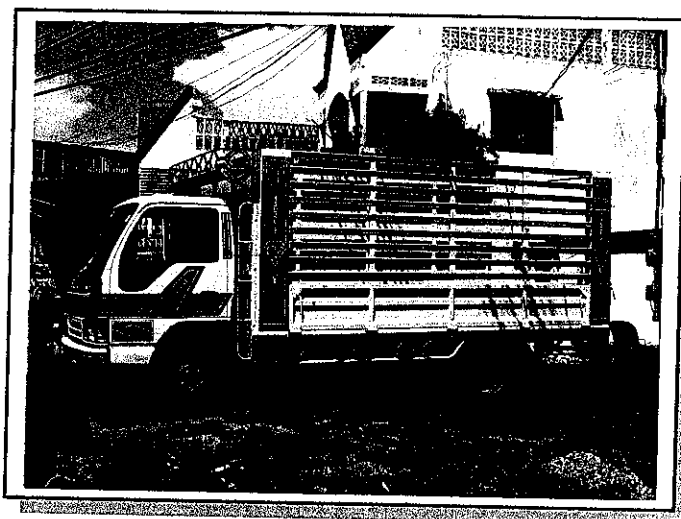

ภาพประกอบ 4-4 สวนผักและเจ้าของสวนผักรายหนึ่ง ที่เป็นคู่สัญญากับลูกเจีย

เมื่อซื้อผักจากสวนผักแล้ว ก็ส่งไปขายที่ตลาดนัดแก้ว จังหวัดพิษณุโลก โดยป้าเยาว์และลูกสาวจะเปิดแผงขายผักอยู่ที่นั่น โดยใช้รถ 6 ล้อในการรับซื้อผัก ซึ่งในช่วงที่ยังทำกิจการรุ่งเรืองอยู่นั้น มีรถ 6 ล้อทั้งหมด 3 คัน แต่ในปัจจุบันได้แบ่งให้ลูกๆ ไปบ้างแล้ว เหลือเป็นของลุงเจียเพียง 1 คันเท่านั้น

ภาพประกอบ 4-5 ป้าเยาว์ ภรรยาของลุงเจียขณะกำลังขายผักอยู่ที่ตลาดนัดแก้ว

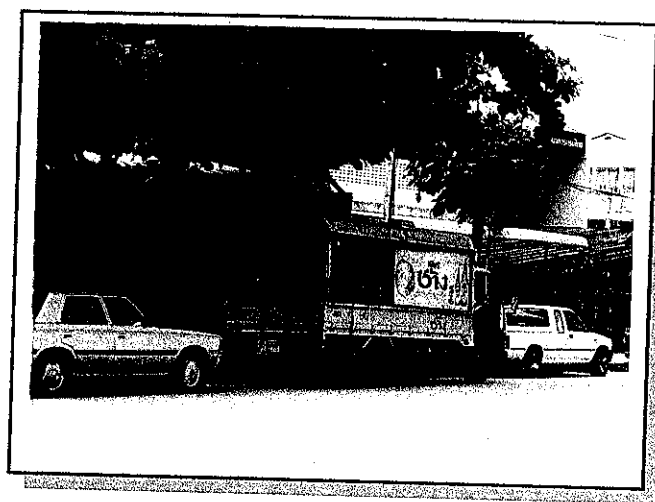
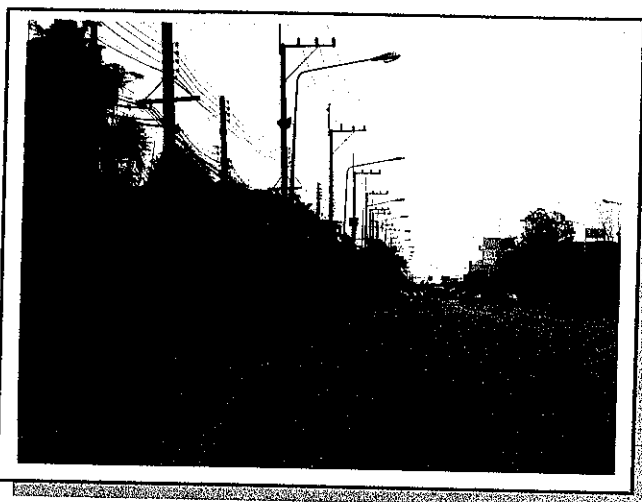

ภาพประกอบ 4-6 รถหนากล้อคู่สี่ของลุงเจีย

ฐานะของลุงเจียนั้นนับว่าอยู่ในฐานะที่พอมี พอกิน ไม่ได้อดร้อน โดยลุงจะมีรายได้มาจากอาชีพหลักคือขายผัก และจากอาชีพเสริมคือการเพาะพันธุ์ต้นขนางแก้วขาย

สภาพทั่วไปและชุมชนโดยรอบของสถานที่เพาะเลี้ยง

คอกกมลชัย ของลุงเจี้ยน มีที่ตั้งอยู่ด้วยกัน 2 ที่ คือ 1) ตั้งอยู่ภายในตัวตลาดบางระกำ อยู่บ้านเลขที่ 109/148 หมู่ 7 ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (ซึ่งนับจากนี้ต่อไป ผู้วิจัยจะเรียกว่าคอกกมลชัย 1) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานที่ที่เอาไว้ใช้ปลูกสุนัขเพื่อจัดจำหน่าย และ 2) ที่บริเวณนอกตลาดบางระกำ อยู่บ้านเลขที่ 39/5 หมู่ 4 ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก (ซึ่งนับจากนี้ต่อไป ผู้วิจัยจะเรียกว่าคอกกมลชัย 2) ใกล้กับโรงเรียนคลองวัดไร่

ภาพประกอบ 4-7 สภาพโดยทั่วไปของตลาดบางระกำ

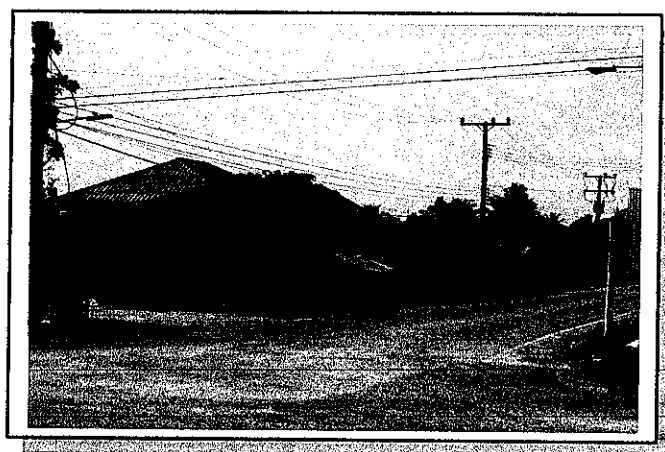
คอกกมลชัย 1 มีลักษณะเป็นห้องแถวชั้นเดียว ตั้งอยู่ริมถนนสายหลักในตัวอำเภอบางระกำ สภาพชุมชนเป็นชุมชนเมือง บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ตรงข้ามและอยู่ข้างๆ บ้าน จะมีอาชีพค้าขาย

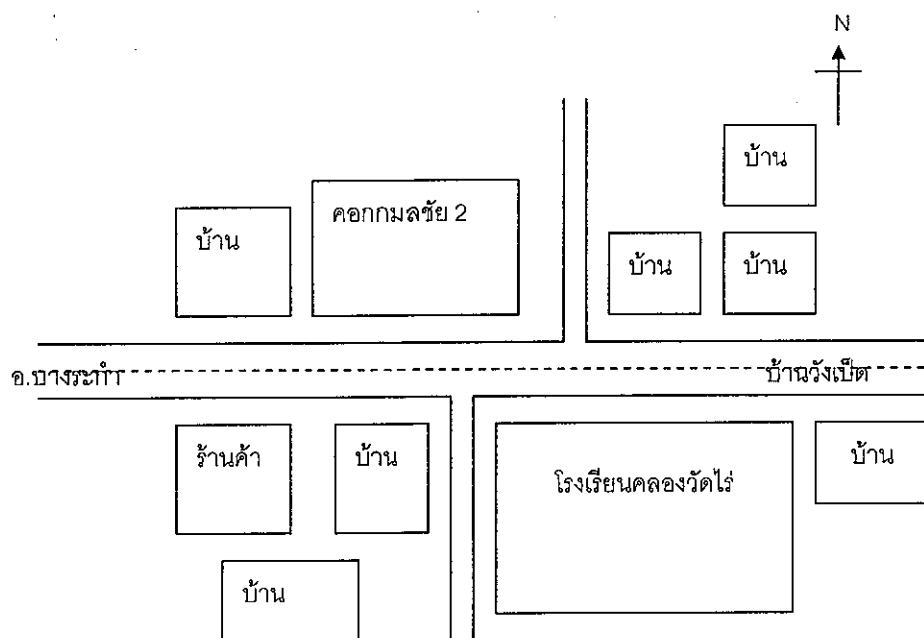
ภาพประกอบ 4-8 ที่ตั้งของคอกกมลชัย 1 ในบริเวณตลาดบางระกำ

ส่วนคอกกมลชัย 2 ที่อยู่นอกตลาดบางระกำนั้น เป็นคอกที่สร้างขึ้นในภายหลัง เนื่องจากคอกกมลชัย 1 ถูกชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงร้องเรียนกับทางเทศบาล ว่าส่งเสียงรบกวน เพราะสุนัขบางแก้วที่เลี้ยงไว้ จะเห่าเสียงดัง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เป็นสัด ก็จะมีเสียงดังมาก ทำให้ชาวบ้านบางคนที่อยู่ในละแวกใกล้เคียงเกิดความไม่พอใจ จึงไปร้องเรียนกับทางเทศบาล และทางเจ้าหน้าที่เทศบาลก็ได้มาตักเตือนลุงเจีย ลุงเจียจึงขยับขยายออกมาหาที่ใหม่นอกตลาดบางระกำ เพื่อทำคอกเพาะเลี้ยงแห่งที่สอง (ซึ่งรายละเอียดในส่วนของการมีปัญหในเรื่องของการร้องเรียนนี้ จะนำเสนอในส่วนของผลกระทบในทางลบต่อไป)

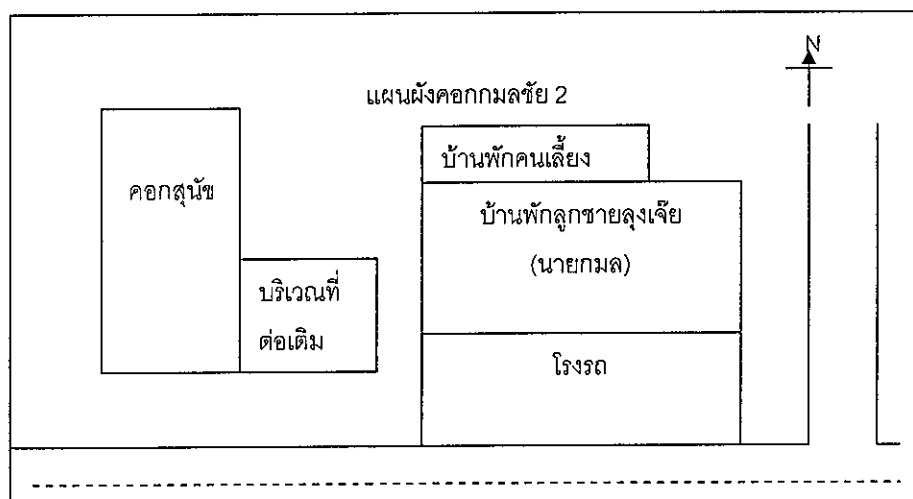
คอกกมลชัย 2 มีเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ อยู่ห่างจากคอกกมลชัย 1 ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 5 กิโลเมตร ซึ่งสามารถแสดงเส้นทางไปยังคอกกมลชัย 2 ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4-9 สภาพเส้นทางจากคอกกมลชัย 1 ไปยังคอกกมลชัย 2

ภาพประกอบ 4-10 แสดงแผนผังที่ตั้งของคอกกมลชัย 2

ภาพประกอบ 4-11 แสดงแผนผังภายในคอกกมลชัย 2

ภาพประกอบ 4-12 คอกกมลชัย 2 ที่อยู่บริเวณนอกตลาดบางระกำ

ภาพประกอบ 4-13 สภาพชุมชนที่อยู่โดยรอบคอกกมลชัย 2

ชุมชนที่อยู่โดยรอบคอกกมลชัย 2 นั้น มีสภาพเป็นชุมชนชนบท มีบ้านชาวบ้านอยู่เรียงรายโดยรอบเป็นระยะๆ โดยลุงเจียเล่าให้ฟังว่า

"....ไปซื้อที่ดินและสร้างคอก ปลูกบ้าน เมื่อประมาณ 5 ปีก่อน ซึ่งตอนนั้นยังไม่มีบ้านเรือนมากเท่านี้ บริเวณรอบๆ เป็นทุ่งนาเสียเป็นส่วนใหญ่ พอเจริญขึ้น คนก็เริ่มเข้ามาปลูกบ้านริมถนนมากขึ้น ทำให้มีบ้านเข้ามาอยู่ใกล้คอกมากขึ้น"

ซึ่งในประเด็นดังกล่าว ลุงเจียเองก็กลัวว่าจะเกิดปัญหาร้องเรียนเช่นเดียวกับที่เคยเกิดกับคอกกมลชัย 1 มาแล้วเช่นเดียวกัน ดังคำกล่าวของลุงเจียที่ว่า

“ก็หว่านๆ อยู่เหมือนกันว่าจะเกิดปัญหาร่องเรียนเรื่องเสียงหมาที่เห่าอยู่หรือเปล่า แต่ก็ยังไม่เห็นมีอะไรนะ....”

จุดเริ่มต้นในการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

ลุงเจียเริ่มเลี้ยงสุนัขบางแก้ว เมื่อประมาณ 15 ปีที่แล้ว กล่าวคือเริ่มเลี้ยงครั้งแรกในปี 2534 โดยไปซื้อจากเพื่อนที่ซื้อลูกสุนัข ซึ่งเลี้ยงอยู่ก่อนหน้าแล้ว ลูกสุนัขนั้นอยู่ที่บ้านบางแก้ว ตำบลท่านางงาม ในเขตอำเภอบางระกำนั่นเอง

ก่อนหน้านี้ลุงเจียจะคิดเลี้ยงสุนัขบางแก้วนั้น เคยเลี้ยงสุนัขมาก่อนตั้งแต่เด็ก (ช่วงอายุประมาณ 11-12 ปี) ต่อมาเมื่อมีครอบครัว ก็ยังคงเลี้ยงมาเรื่อย ๆ แต่โดยส่วนใหญ่เป็นพวกสุนัขสวยงามเช่น สุนัขพันธุ์สปีด เป็นต้น

วิธีการได้เป็นเจ้าของสุนัขบางแก้วตัวแรกของลุงเจียนั้น ได้มาโดยการซื้อจากลูกสุนัข มาทั้งหมดจำนวน 2 ตัว เป็นเพศเมียทั้งคู่และกำลังอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ ราคาตัวละ 3,500 บาท ซึ่งนับว่าเป็นราคาที่สูงมากในสมัยนั้น (15 ปีที่แล้ว) สะท้อนจากคำพูดของลุงเจียที่กล่าวว่า

“ต้องไปขอซื้อจากเพื่อน เพื่อนเขามีหมาสวย สองตัวแรกที่ซื้อมาลักษณะดี เราก็นึกว่าถ้าแม่มันดี ลูกต้องออกมาดี แต่ความจริงต้องดูที่พ่อพันธุ์เป็นสำคัญ หากพ่อพันธุ์ลักษณะไม่สวย ก็จะทำให้ได้ลูกไม่ดี ขายไม่ได้ราคา....”

“โธ้ย ซื้อมาแพงขนาดนั้น แต่ก็อยากได้ เลยต้องกัดฟันซื้อเขา หมามันสวยจริงๆ ...”

และสอดคล้องกับคำพูดของป้าเยาว์ที่กล่าวถึงสุนัขบางแก้ว ตัวแรกของลุงเจียที่ว่า

“ลุงเขาซื้อมาแพงมาก ตอนนั้นป้าบ่นจนอ่อนใจ ก็ไม่รู้จะทำยังไง ไปซื้อมาแล้วนี่”

หลังจากนั้น ลุงเจียก็ไปหาสุนัขเพศผู้ที่ได้รับรางวัลมาผสมกับแม่พันธุ์ที่มีอยู่ทั้ง 2 ตัว โดยในปีแรกนั้น สุนัข 2 ตัวที่ได้รับการผสมพันธุ์ ผสมติดเพียง 1 ครอกเท่านั้น อีก 1 ครอกแท้งไปก่อน โดยครอกที่ผสมได้นั้น มีลูกสุนัขจำนวน 4 ตัว เป็นตัวผู้ 1 ตัว ตัวเมีย 3 ตัว ลุงเจียจึงนำลูกสุนัขออกไปทดลองจำหน่าย โดยในตอนแรกต้องนำออกตระเวนจำหน่ายไปตามจังหวัดต่างๆ ที่มีการประกวดสุนัข ต่อมาในระยะหลัง (ประมาณ 2-3 ปีต่อมา) เมื่อคอกกมลชัยเริ่มมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของลูกค้ายาวไกลขึ้น จึงได้เลิกการนำลูกสุนัขออกตระเวนขาย จะจำหน่ายที่คอกเองเป็นหลัก

ในระยะ 10 ปีแรกนั้นลุงเจียจะส่งสุนัขบางแก้วของคอกกมลชัยเข้าประกวดอยู่เสมอๆ แต่ในช่วง 4-5 ปีหลัง ก็ไม่ค่อยได้ส่งประกวด เนื่องจากเหตุผลทางด้านสุขภาพที่ไม่ค่อยดีนักของลุงเจีย ประกอบกับการที่จะส่งสุนัขเข้าประกวดนั้นจะต้องดูแลเอาใจใส่ และทุ่มเทใช้เวลาในการฝึกค่อนข้างมาก ก่อนที่ส่งจะเข้าประกวดได้ ยกเว้นบางครั้งที่เป็งานใหญ่จริงๆ ลุงเจียจึงจะส่งเข้าประกวด

สาเหตุและแรงจูงใจ ในการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

เนื่องจากลุงเจียเป็นคนที่มีจิตใจรักสัตว์เป็นทุนเดิม ประกอบกับเลี้ยงสุนัขมาตั้งแต่เด็ก เมื่อมีครอบครัวแล้ว ก็ยังคงเลี้ยงและขายบ้าง แต่เป็นพันธุ์สวยงาม เช่นพันธุ์สปีด เป็นส่วนใหญ่ แต่ขายได้ในราคาที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อลุงเจียพบว่าเพื่อนขายสุนัขบางแก้วได้ราคาดี จึงสนใจอยากหาอาชีพเสริมกิจการของตัวเอง โดยลุงเจียมองลู่ทางว่าการเลี้ยงสุนัขบางแก้วน่าจะก่อให้เกิดรายได้ที่ดีพอสมควร ดังเช่นคำเล่าของลุงที่ว่า

“เราก็เห็น เฮ้ เขาขายได้ราคาตัวละ 3,000 -4,000 บาท แต่หมาเราเลี้ยงขายไม่ได้ ถ้าขายก็ได้แค่ 500 ทั้งๆ ที่ก็กินอาหารเท่ากัน หมาสปีด กินน้อยกว่าหน่อย ก็เลยอยากลองเลี้ยงดูบ้าง ...”

โดยสรุปแล้ว เหตุผลในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วจึงเป็นเหตุผลของการหาอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้อีกทางหนึ่งให้แก่ตนเองและครอบครัว ดังที่จะเห็นได้จากคำพูดของลุงเจียที่ว่า

“ไม่ใช่เป็นอาชีพโดยตรง เป็นอาชีพเสริม อาชีพหลักคือขายผัก”

และสำหรับแรงจูงใจที่ทำให้ลุงเจียยังคงเลี้ยงสุนัขบางแก้วอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่สุขภาพไม่ค่อยดีนัก ก็เนื่องมาจาก

“ทำอย่างไรได้ เลี้ยงเขามาแล้วนี่ จะทิ้งเขาได้อย่างไร ก็รู้สึกรัก ผูกพัน เสียดายนะ เราเลี้ยงมากับมือ.....”

ลุงเจียเล่าด้วยใบหน้าเปื้อนยิ้ม และดวงตาเป็นประกาย สะท้อนถึงความรู้สึกผูกพันที่มีต่อเจ้าตูบในครอบครอง จนกลายเป็นแรงจูงใจให้ยังคงทำธุรกิจคอกเพาะเลี้ยงสุนัขบางแก้วอยู่เฉกเช่นในปัจจุบัน

วิธีการเลี้ยงและความผูกพันที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

ผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัข

ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วของคอกกมลชัย นอกจากลุงเจียเองแล้ว ลุงเจียได้ว่าจ้างลูกจ้างไว้ช่วยดูแลสุนัขที่คอกกมลชัย 2 ชื่อ นางมณูญ แซ่วี อายุ 38 ปี เป็นหญิงรูปร่างสันทัด สูงประมาณ 150 ซม. นางมณูญเป็นคนบางระกำโดยกำเนิด อยู่บ้านเลขที่ 93 ม.4 ต.บางระกำ อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก บ้านของนางมณูญเรียกว่า “คลองวัดไร่” ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กับบริเวณที่ตั้งคอกกมลชัยนั่นเอง นางมณูญมารับจ้างลุงเจียเลี้ยงสุนัขได้ 7 ปีแล้ว โดยพักอยู่ในเพิงพักที่ลุงเจียต่อเติมบริเวณด้านหลังบ้านของลูกชาย คือนายกมล แซ่เล่า เพื่อให้นางมณูญได้ดูแลสุนัขได้อย่างทั่วถึง ทำให้นางมณูญพักอยู่ที่นี้ ไม่ได้กลับไปพักที่บ้านเลย หน้าที่หลักของนางมณูญ คือ ไว้ช่วยดูแลให้น้ำและอาหารสุนัข ทำความสะอาดคอก และเป็นลูกมือของลุงเจียช่วยจับสุนัขในระหว่างการผสมพันธุ์ หรือ ในเวลาให้วัคซีน เป็นต้น

ภาพประกอบ 4-14 นางมณญ ลูกจ้างของลุงเจียที่คอกกมลชัย 2

การดูแลสุนัขบางแก้วที่คอกกมลชัย 1 นั้น ลุงเจียจะเป็นผู้ดูแลเป็นหลัก ส่วนของคอกกมลชัย 2 นั้น จะเป็นหน้าที่ของนางมณญ แต่ก็พบว่าถึงแม้ว่าจะให้นางมณญเป็นผู้รับผิดชอบหลักแล้วก็ตาม แต่ลุงเจียก็ยังเข้าไปดูแลที่คอกกมลชัย 2 ทุกวัน ยกเว้นวันที่มีธุระจริงๆ ไม่สามารถปลีกเวลาเข้าไปดูแลได้

ในการเลี้ยงดูสุนัขบางแก้วนั้น นอกจากจะอาศัยนางมณญ ซึ่งเป็นลูกจ้างแล้ว ลุงเจียยังได้รับความช่วยเหลือจากคนในครอบครัวบ้างเป็นบางครั้ง โดยเฉพาะจากลูกชายคนเล็ก คือ กมล เนื่องจากในสมัยเด็กๆ กมลเคยช่วยลุงเจียดูแลสุนัขบางแก้วมาก่อน แต่เมื่อผู้วิจัยสอบถามลุงเจียว่า หากลุงเจียแก่ตัวลงมากกว่านี้ ใครจะเป็นรับสืบทอดกิจการคอกเพาะเลี้ยงสุนัขต่อ ลุงเจียก็บอกว่า

“อาจจะไม่มีใครที่จะสืบทอด....”

โดยแต่เดิมนั้น ลุงเจียตั้งใจว่าจะมอบหมายให้ลูกชาย คือ กมลเป็นผู้สืบทอด เนื่องจากคอกกลุ่กคลีช่วยเหลือในการเลี้ยงดูสุนัขมาตั้งแต่เด็ก แต่ปรากฏว่า กมลไม่สนใจ และแสดงเจตนาว่าไม่อยากทำคอกเพาะเลี้ยงสุนัขอีกต่อไป ซึ่งเมื่อผู้วิจัยสอบถามเหตุผลจากกมล กมลให้เหตุผลว่า

“...ผมรู้สึกเบื่อ ต้องดูแล รู้สึกว่าเป็นภาระผูกพัน ไม่เป็นอิสระ อยากที่จะมีเวลาเป็นของตนเองบ้าง การเลี้ยงหมา ต้องดูแลตลอด....ไม่ชอบ”

ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่าในอนาคต คอกเพาะเลี้ยงสุนัขบางแก้วแห่งนี้ อาจจะต้องยุบ หรือเลิกกิจการไปในที่สุด เนื่องจากขาดผู้ที่มาสืบทอดกิจการต่อ

การให้อาหาร

การให้อาหารสุนัขบางแก้วที่คอกเพาะเลี้ยงนั้น จะให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปสำหรับสุนัขเท่านั้น โดยจะให้อาหารเม็ดยี่ห้อ เอโปร ซึ่งมีทั้งที่เป็นอาหารสำหรับลูกสุนัข และอาหารสำหรับสุนัขโต โดยเวลาในการให้อาหาร จะแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ในตอนเช้า และตอนเย็น ปริมาณอาหารที่ให้อาหารแต่ละตัว คือ 1 กระป๋องนมข้นหวาน ส่วนสุนัขตัวเมียที่ท้องหรือตกลูกใหม่ จะให้อาหารในปริมาณที่เพิ่มขึ้น เป็นครั้งละ 2 กระป๋องนมข้นหวาน สำหรับลูกสุนัขหลังจากหย่านมแม่แล้ว ก็จะให้อาหารเม็ดสำหรับลูกสุนัขโดยเฉพาะ ซึ่งจะมีวิตามินบำรุง เพื่อให้ลูกสุนัขแข็งแรงสมบูรณ์ โดยลุงเจียมีความเชื่อว่า ถ้าให้กินข้าวเหมือนชาวบ้านเลี้ยงโดยทั่วไป จะทำให้สุนัขไม่สมบูรณ์แข็งแรงเท่าที่ควร ดังสะท้อนจากคำพูดที่ว่า

“หากเลี้ยงด้วยอาหารพื้นบ้าน จะทำให้สามารถผสมพันธุ์ได้ไม่เกิน 3 ครั้ง หลังจากนั้นก็จะผสมไม่ติด...”

“อาหารหมาที่ลุงใช้เลี้ยง เป็นอาหารเม็ดชั้นดี ลุงซื้อไว้เป็นกระสอบๆ เพื่อให้เลี้ยงหมาของลุงเอง และเพื่อขายด้วย”

ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนั้น เมื่อผู้วิจัยสอบถามจากปศุสัตว์อำเภอพบว่า เป็นความคิดเห็นหรือความเชื่อที่ไม่ถูกต้องนัก โดยปศุสัตว์อำเภอให้ข้อมูลว่า การเลี้ยงสุนัขบางแก้วโดยการให้เฉพาะอาหารสำเร็จรูปนั้น จะทำให้สุนัขอ้วนก็จริง แต่ขณะเดียวกันก็อาจจะเกิดผลกระทบต่อระบบขับถ่ายของเสีย โดยเฉพาะไตของสุนัขได้ เนื่องจากอาหารสุนัขมีการผสมสารอาหารที่มีปริมาณของเกลือที่สูงมากกว่าอาหารตามธรรมชาติ ทำให้ไตของสุนัขต้องทำงานหนักในการกำจัดของเสียออกจากร่างกาย

จากความเชื่อดังกล่าวของลุงเจีย ทำให้สุนัขของลุงเจียไม่เคยกินเศษอาหารเลย ซึ่งในเรื่องนี้นางมณูญ ลูกจ้างของลุง บอกว่า

“การให้อาหารเม็ดพวกนี้ สะดวกดี ไม่ต้องเสียเวลาเตรียม ถึงเวลาก็ตักจากถุง ใส่ถาดให้กินได้เลย”

และบอกกับผู้วิจัยอีกว่า

“หมาพวกนี้มันชอบนะ เวลาให้อาหารเม็ด ก็แย่งกันกินใหญ่ แถมยังโตไว เคยเห็นที่ชาวบ้านเลี้ยงด้วยอาหารเหลือ ไม่ค่อยโตเลย...”

“ไม่ค่อยโต ก็ไม่ค่อยน่ารัก...” นางมณูญกล่าวเสริมในตอนท้าย

นอกจากนี้ พบว่าในกรงสุนัขทุกกรงจะมีถาดน้ำวางไว้ตลอด และจะต้องเติมให้เต็มทั้งวัน โดยลุงเจียบอกว่า

“หมาพวกนี้มันกินน้ำมาก ต้องคอยมีเอาไว้ให้มันเสมอๆ”

ภาพประกอบ 4-15 การให้อาหารเม็ดสำหรับสุนัขที่เลี้ยงในคอกเพาะเลี้ยง

ภาพประกอบ 4-16 อาหารสำเร็จรูปสำหรับลูกสุนัขที่ใช้

ภาพประกอบ 4-17 การจัดเตรียมน้ำไว้ให้สุนัขบางแก้วในกรงตลอดเวลา

การเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของลุงเจียนั้น จะเลือกชนิดอาหารที่มีราคาค่อนข้างถูก ดังสะท้อนจากคำพูดของลุงเจียนที่เล่าว่า

“เราไม่สามารถเลี้ยงด้วยอาหารราคาแพงๆ ได้หรอก แค่อะปรีที่ใช้อยู่นี้ก็พอแล้ว เพราะถ้าเลี้ยงด้วยอาหารราคาแพงๆ ก็คงไม่ได้อะไรเลย ขายได้ไม่คุ้มต้นทุน”

ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการเลือกให้อาหารสุนัขของลุงเจียนั้นมองอยู่ด้วยกัน 2 เหตุผล คือ

1) อาหารนั้น จะต้องทำให้ลูกสุนัข หรือสุนัขที่เลี้ยงอ้วนท้วน แข็งแรง โดยเฉพาะลูกสุนัข หากยิ่งอ้วน ก็ยิ่งน่ารัก จะขายได้ราคาดี ดังที่ลุงเจียนบอกว่า

“ถ้าอ้วนๆ มันก็ดูน่ารัก คนก็ชอบมาเล่น ขายได้ราคา

และถ้าเป็นแม่พันธุ์ ก็จะต้องให้อาหารดีๆ เพื่อที่จะผสมพันธุ์ได้ดี ง่าย และสามารถผสมพันธุ์ได้หลายครั้ง

2) อาหารนั้นจะต้องมีราคาไม่สูงเกินไป จนทำให้ไม่คุ้มทุน

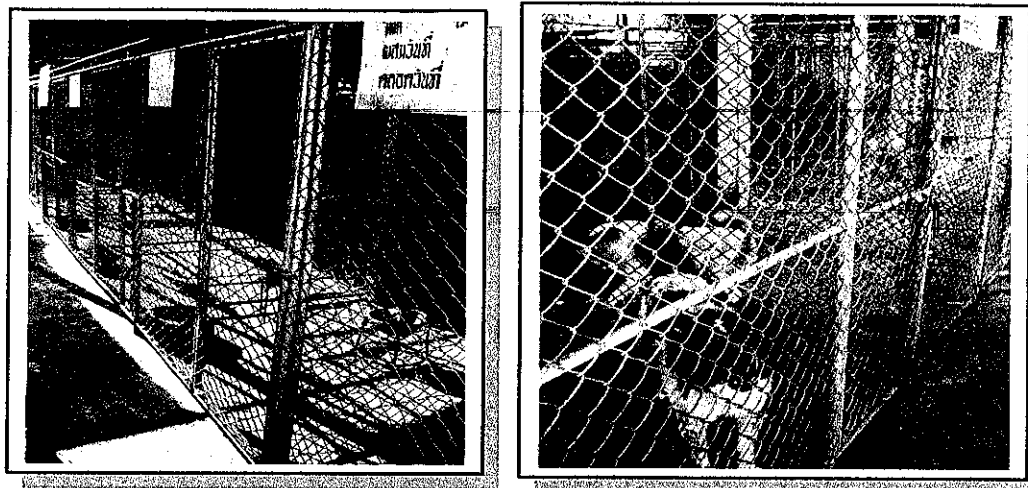
การจัดเตรียมที่อยู่อาศัยสำหรับสุนัข

การเลี้ยงสุนัขบางแก้วของลุงเจี้ยนนั้น จะให้สุนัขบางแก้วอยู่ในกรงเกือบตลอดเวลา ไม่ได้ปล่อยให้สุนัขบางแก้วออกมาเดินไปมาอย่างอิสระ จะพาออกมาจากกรง เฉพาะในช่วงตอนเช้า เพื่อมาขับถ่าย และในบางวันก็อาจจะพาออกมาเดินหรือวิ่งเล่นบ้าง โดยพบว่ากรงสุนัขบางแก้วจะมีอยู่ทั้งที่คอกกมลชัย 1 และที่คอกกมลชัย 2 โดยจะมีลักษณะเป็นกรงเหล็ก ขนาดกว้าง x ยาว X สูง ประมาณ 1 X 2 X 2 เมตร ก่อสร้างติดกันเรียงเป็นแถวยาว โดยที่คอกกมลชัย 1 มีจำนวน 8 กรง ส่วนที่คอกกมลชัย 2 มีจำนวน 13 กรง สำหรับพื้นที่ของกรงสุนัข ก็จะเป็นพื้นคอนกรีตหยาบๆ เพื่อป้องกันมิให้สุนัขล้มล้มเวลาเดินหรือวิ่ง

ในตอนกลางวัน บริเวณกรงสุนัขทั้งที่คอกกมลชัย 1 และกมลชัย 2 จะเปิดไฟฟ้า เพื่อเป็นการตามไฟไว้ตลอดทั้งคืน และสำหรับกรงที่มีลูกสุนัขก็จะมีกรงกางมุ้งเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันยุงกัด เนื่องจากการถูกยุงกัดจะทำให้ลูกสุนัขซึ่งมีความต้านทานต่ำอยู่แล้ว ป่วยได้ และเมื่อลูกสุนัขป่วยก็จะมีราคาที่ต่ำลง นอกจากนี้พบว่า ได้มีการจัดบริเวณที่เป็นลานกว้างพอประมาณ เป็นที่ให้สุนัขขับถ่ายในตอนเช้า ตลอดจนมีการจัดพื้นที่ด้านข้างของคอกกมลชัย 1 เพื่อไว้ให้สุนัขได้วิ่งเล่น ในตอนเช้าด้วย

ภาพประกอบ 4-18 สภาพกรงเลี้ยงสุนัขบางแก้วที่คอกกมลชัย 1

ภาพประกอบ 4-19 สภาพกรงเลี้ยงสุนัขบางแก้วที่คอกกมลชัย 2

และพบว่านอกจากจะมีกรงที่ใช้เลี้ยงสุนัขบางแก้วแล้ว ดุงเจียยังได้จัดกรงไว้ที่บริเวณหน้าคอกกมลชัย 1 เป็นจำนวน 4 กรง เพื่อใส่ลูกสุนัขบางแก้ว ไวโซว์ลูกค้า และให้ลูกค้าเลือกซื้อตามใจชอบ ดังสะท้อนจากคำพูดของดุงเจียที่ว่า

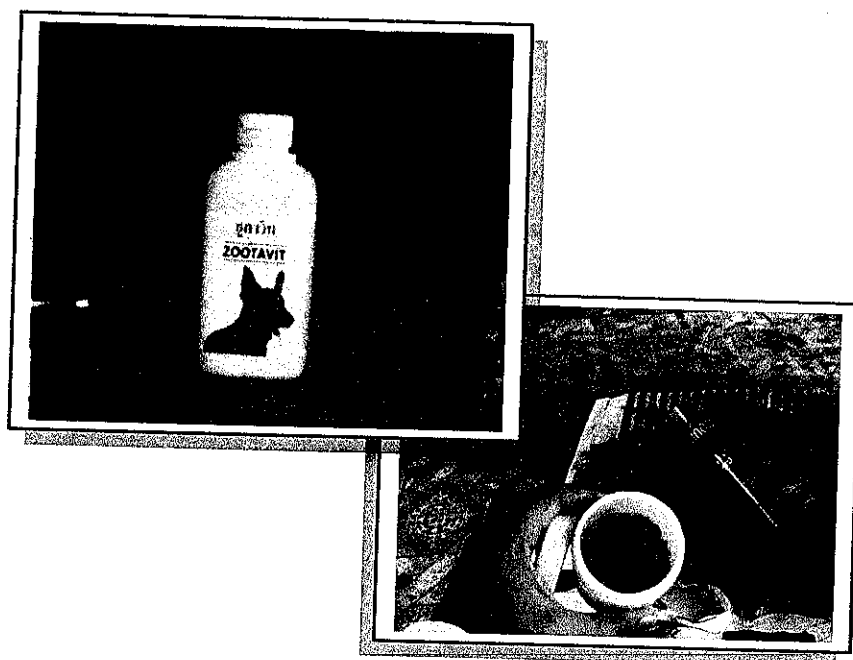
“ลูกหมาพวกนี้ ชอบคน มันชนอยู่แล้ว เวลามีคนดู มันก็เล่นดู คนก็จะอยากซื้อ.....”

ภาพประกอบ 4-20 การตั้งกรงไวโซว์ลูกสุนัขบางแก้วบริเวณหน้าคอกกมลชัย 1

การดูแลรักษาสุขภาพของสุนัข

ในส่วนของการดูแลรักษาสุขภาพนั้น จะเน้นการรักษาความสะอาดของสุนัขเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะมีการอาบน้ำทำความสะอาดสุนัขให้อาทิตย์ละครั้ง พร้อมทั้งทำความสะอาดคอก ล้างด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างน้อย 2 อาทิตย์ครั้ง นอกจากนั้นก็จะเป็นการดูแลสุขภาพทั่วไป ได้แก่ การฉีดวัคซีนป้องกันโรค โดยเฉพาะในลูกสุนัขนั้น จะมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้อย่างครบถ้วน รวมถึงการให้วิตามินเสริมเพื่อบำรุงขน เช่น น้ำมันตับปลา เป็นต้น

ภาพประกอบ 4- 21 วิตามินเสริมสำหรับลูกสุนัข

สำหรับลูกสุนัขก็จะมีเปิดไฟ กางมุ้ง เพื่อป้องกันยุงกัด และสำหรับการออกกำลังกายนั้น ลุงเจียเล่าว่า จะมีการนำสุนัขบางแก้วออกมาขับถ่าย และวิ่งเล่นในตอนเช้ามีด แต่จากการสอบถามเพื่อนบ้านใกล้เคียงถึงพฤติกรรมในการเลี้ยงสุนัขของลุงเจียนั้น พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว ไม่ได้มีการพาสุนัขออกมาวิ่งเล่นแต่อย่างใด นอกจากเวลาที่จะส่งสุนัขประกวดเท่านั้น ที่จะพาออกมาฝึกในบริเวณสวนดังกล่าวบ้าง และสุนัขบางแก้วในคอกของลุงเจีย ก็จะไม่ได้รับการฝึกทุกตัว ลุงจะฝึกเฉพาะสุนัขตัวที่จะส่งเข้าประกวด โดยจะฝึกการเดิน การวิ่ง ซึ่งเป็นมาตรฐานบังคับของการประกวดสุนัขบางแก้ว โดยปกติในระยะ 10 ปีแรก ลุงเจียจะส่งสุนัขบางแก้วในคอกของ

ตนเองเข้าประกวดอย่างสม่ำเสมอทุกปี เพราะการที่ส่งสุนัขเข้าประกวดจะทำให้ชื่อเสียงของคอกเป็นที่รู้จัก และยิ่งสุนัขของคอกใดได้รับรางวัลจากการประกวดประเภทต่างๆ ด้วยแล้ว ก็จะทำให้ชื่อเสียงของคอกเพาะเลี้ยงสุนัขนั้นๆ ได้รับการยอมรับมากขึ้น เป็นการช่วยเพิ่มราคาของสุนัขในคอกนั้นให้สามารถขายได้ราคาดีขึ้นอย่างมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าการส่งสุนัขเข้าประกวด ก็คือการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างดีที่สุด ที่ไม่ต้องลงทุนมากนัก ของคอกสุนัขนั่นเอง ยกเว้นในช่วงระยะ 4-5 ปีหลังที่จะส่งประกวดน้อยลง จะส่งประกวดเฉพาะงานใหญ่ๆ เท่านั้น

ภาพประกอบ 4-22 สุนัขบางแก้วของลุงเจี๋ยที่ส่งเข้าประกวดและได้รับรางวัลชนะเลิศ

สิ่งเหล่านี้ สะท้อนได้จากคำพูดของเพื่อนบ้านที่กล่าวว่า

“ไม่ละ ไม่เคยเห็นลุงเขาหมาออกมาวิ่งเล่นเลย โดยส่วนใหญ่ก็เลี้ยงขังในกรงนั่นแหละ”

“ก็เคยเห็นเหมือนกัน ถ้าลุงเขาจะส่งประกวด ก็เห็นพาออกมาฝึกบ้าง แต่ก็ฝึกเฉพาะตัวที่ส่งเข้าประกวดนั่นแหละ...” เพื่อนบ้านอีกคนหนึ่งกล่าวเสริม

และสอดคล้องกับคำเล่าของนางมณูญ ที่เล่าว่า

“...ก็เลี้ยงให้มันอยู่ในกรงนั่นแหละ ไม่มีคนพาวิ่งหรรอก”

หรือจากคำพูดของลุงเจี๋ยที่กล่าวว่า

“ถ้าหมาสวย ชนะการประกวด ก็จะได้ราคาดี...”

ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงสุนัข

ในส่วนของความผูกพันระหว่างผู้เลี้ยงกับเจ้าของสุนัขนั้น พบว่าลุงเจี๋ย จะมีความรักความผูกพันกับสุนัขที่เลี้ยงค่อนข้างมาก กล่าวคือต้องไปดูสุนัขที่เลี้ยงทุกวัน นอกจากจำเป็นจริงๆ จึงจะให้อุ๊ยๆ ช่วยดูแล และจากการที่ผู้วิจัยสังเกต พบว่า ในบรรดาสุนัขทั้งหมดที่เลี้ยงอยู่นั้น มีสุนัขแก่ ที่

ชนร่างเกือบหมด เลี้ยงไว้ด้วย ทั้งๆที่ไม่ได้ผลประโยชน์อะไร แต่ก็ยังดูแล เอาใจใส่ ให้อาหารและน้ำ เหมือนเดิม ซึ่งเมื่อสอบถามลุงเจีย ก็พบว่าสุนัขตัวนั้นชื่อว่าแสนรัก เป็นสุนัขเพศเมียที่อยู่กับลุงเจียมานานถึง 14 ปี แล้ว ลุงเจียบอกว่า

“...ถ้าเป็นคน เจ้าแสนรัก ก็ต้องมีอายุประมาณ 80-90 ปีแล้ว”

แสนรักเป็นสุนัขที่เลี้ยงในรุ่นแรกๆ ถึงแม้จะแก่แล้ว ไม่ได้มีประโยชน์ หรือก่อให้เกิดรายได้ทางธุรกิจแล้ว แต่ลุงเจียก็ยังเป็นห่วงและดูแล โดยผู้วิจัยพบว่า เมื่อแสนรักได้ยินเสียงหรือเห็นลุงจะเห่าต้อนรับ กระดิกหางถี่ๆ ทำท่าวิ่งเร่ิง สดชื่นขึ้นมาทันทีทันใด พยายามวิ่งรอบกรง เพื่อที่จะเข้ามาหาลุงเจียให้ได้ พร้อมทั้งเสียงครางจืดจางในลำคอ อันเป็นการแสดงออกถึงความดีใจที่ได้เจอหน้าลุงเจีย ต่อเมื่อลุงปรามจึงจะหยุด และมีท่าที่เซื่อง เซื่อฟังลุง ซึ่งผิดกับการแสดงออกที่กระทำกับนางมณูญที่เป็นคนเลี้ยง ซึ่งแสนรักจะไม่มีท่าทางดีใจเมื่อนางมณูญเข้าเอาอาหารไปไว้ในกรง

เมื่อผู้วิจัยสอบถามลุงเจีย ถึงสุนัขที่มีอายุมากตัวอื่นๆ พบว่าบางตัวก็จะให้คนอื่นๆหรือญาติไป แต่ลุงเจียก็ยังไปเยี่ยมดูแลเป็นครั้งคราว โดยลุงเจีย กล่าวกับผู้วิจัยว่า

“ก็อดเป็นห่วงไม่ได้นะ ต้องไปดูดูแลเขาบ้าง ไม่รู้ว่าเขาเอาหมาเราไปแล้ว เลี้ยงดูยังงัย”

ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ นางมณูญได้กล่าวยืนยันกับผู้วิจัยว่า ลุงเจียจะดูแลเอาใจใส่สุนัขทุกตัวที่เลี้ยงอย่างดี เวลาที่ไม่สามารถมาที่คอกกมลชัย 2 ได้ ก็จะโทรมาหาตน และสั่งงานเสมอๆ โดยเฉพาะลุงจะห่วงและกำชับให้ดูแลเจ้าแสนรักเป็นอย่างดี นอกจากลุงเจียแล้ว กมล ลูกชายของลุงเจียก็จะมาดูแลเจ้าแสนรักเป็นประจำ เนื่องจากกมลโตมาพร้อมๆ กับเจ้าแสนรักก็ว่าได้ จึงมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับเจ้าแสนรักเป็นอย่างดี และนางมณูญยังได้บอกกับผู้วิจัยอีกว่า

“สำหรับตัวอื่นๆ ลุงเขาก็เอาใจใส่นะ แต่ก็คงไม่เท่าเจ้าแสนรักของลุงเขาหรอก.....”

ภาพประกอบ 4-23 แสนรัก สุนัขบางแก้วเพศเมียที่มีอายุถึง 14 ปี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าลุงเจีย จะมีท่าที่ไม่พอใจพร้อมบ่นนางมณญ เมื่อไปดูที่ทรงสุนัข ที่เพิ่งตกลูกได้ 3 สัปดาห์ แล้วไม่เห็นมีอาหารเม็ดในถาดอาหาร และสุนัขมีท่าทางหิว ลุงก็เดินไปนำอาหารมาใส่ถาดอาหารด้วยตนเอง อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของความสนใจและความใส่ใจในการเลี้ยงสุนัขที่ต่างกันระหว่างลุงเจียกับนางมณญ

ภาพประกอบ 4-24 ลุงเจียเล่นกับแม่สุนัขและลูกสุนัขครอกใหม่

และจากการที่ผู้วิจัยได้สอบถาม ป้าแมว หนึ่งในคนที่ลุงเจียเอาสุนัขบางแก้วที่มีอายุมากแล้ว ชื่อ มรกต มาให้เลี้ยง พบว่า

“ลุงเจียเขาก็เคยมาดูบ้างเหมือนกัน ประมาณ หน สองหนนี่แหละ ไม่บ่อยหรอก....”

หนึ่งในเรื่องของความผูกพันที่ลุงเจียมีต่อสุนัขบางแก้วที่เลี้ยงนั้น พบว่าลุงจะมีความผูกพันต่อสุนัขแต่ละตัวไม่เท่ากัน ประเมินได้จากการกล่าวถึง โดยสุนัขตัวที่ลุงมีความผูกพันมาก ลุงก็จะกล่าวถึงบ่อย นอกจากนั้น ยังพบว่าการแสดงออกซึ่งความรักและความผูกพันของลุงกับสุนัขที่เลี้ยงนั้นจะเป็นไปแบบผิวเผิน เป็นรูปแบบของความผูกพันระหว่างคนเลี้ยง ผู้ให้อาหาร และที่อยู่อาศัยมากกว่าการเป็นเพื่อนคลายเหงา ซึ่งในประเด็นของความรักและความผูกพันนี้ เมื่อสอบถามจากมุมมองของชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกับคอกของลุงเจียว่ามีความคิดเห็นประการใด ก็ได้รับคำตอบว่า

“ไม่รู้หรอกว่ารักหมาหรือเปล่า แต่คนที่เขารักหมา เขาไม่ซังให้หมาอยู่แต่ในกรงเท่านั้นหรอก...”

“หมามันก็ต้องการอิสระนะ”

จึงนับว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าการห่วงใยสุนัขบางแก้วของผู้เลี้ยงที่เป็นเจ้าของคอกสุนัขนั้น เป็นการรักและห่วงใยที่เกิดจากใจจริง หรือเป็นการอิงอยู่บนผลประโยชน์ตอบแทน จากความเป็นสินค้าราคาดีของสุนัขบางแก้ว

รายได้และรายจ่ายเนื่องมาจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

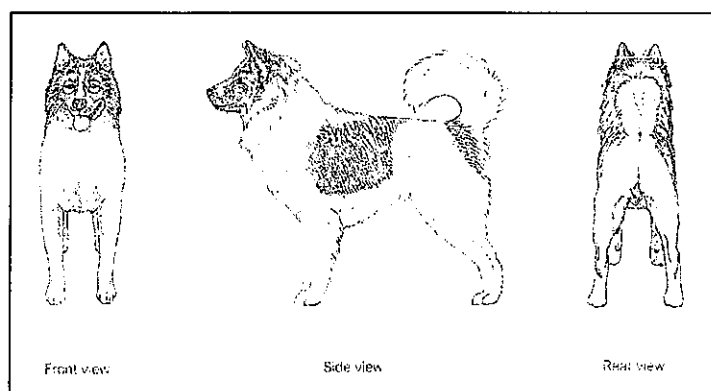
จำนวนและแหล่งที่มาของรายได้

รายได้ของคอกเพาะเลี้ยงสุนัขจะได้มาจากการขายลูกสุนัข และการรับจ้างผสมพันธุ์สุนัขเป็นหลัก โดยจะขายลูกสุนัขได้เมื่อ 45 วันขึ้นไป ถึงประมาณ 3 - 4 เดือน ซึ่งราคาโดยทั่วไป จะอยู่ที่ประมาณตัวละ 3 พันบาทขึ้นไป ซึ่งถ้าขายราคา 3 พันบาทก็จะได้เท่าทุน ดังคำพูดของลุงเจียที่ว่า

“ถ้าขายตัวละ 3 พันก็เท่าทุน ไม่มีกำไร”

โดยราคาของลูกสุนัขจะสูงเพียงใด ขึ้นอยู่กับลักษณะของลูกสุนัขแต่ละตัวว่ามีคุณลักษณะดีหรือไม่ อย่างไร หากลูกสุนัขมีคุณลักษณะดี มีมารักถึงสวย ก็จะสามารถทำราคาได้ดี แต่ถ้าเป็นลูกสุนัขที่ไม่สวย ก็จะมีราคาต่ำลง กล่าวคืออาจจำเป็นที่จะต้องขายในราคาที่ต่ำกว่าทุน

“

ภาพประกอบ 4-25 ลักษณะของสุนัขบางแก้วที่ดี (ด้านหน้า ด้านข้าง และด้านหลัง)

โดยในเรื่องดังกล่าวนี้ ลุงเจียเล่าว่า

“...ก็มีบางตัวนะที่ขาย 2,000 บาทบ้าง หรือ 2,500 บาทบ้าง เพราะมันไม่สวย คนไม่เลือก เราเองก็ไม่อยากเก็บไว้”

เพราะการเก็บเอาลูกสุนัขเหล่านี้ไว้ ย่อมหมายถึงค่าใช้จ่ายที่จะต้องเพิ่มขึ้น เช่น ค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าดูแลรักษาความสะอาดคอกเหล่านี้ เป็นต้น โดยเฉพาะค่าอาหาร หากยังสุนัข

โตขึ้นเท่าใด ก็ยังต้องเพิ่มปริมาณอาหารมากขึ้นเท่านั้น จึงเป็นการสิ้นเปลือง และเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น

สำหรับการคาดการณ์รายได้ของลุงเจียนั้น ลุงเจียนจะประมาณการจากจำนวนแม่พันธุ์สุนัข และจำนวนพ่อพันธุ์สุนัขที่มีอยู่เป็นหลัก กล่าวคือในปัจจุบันลุงเจียนมีแม่พันธุ์ จำนวน 8 ตัว โดยแต่ละตัวจะตกลูกประมาณครอกละ 3-4 ตัว ดังนั้นในแต่ละปี ลุงเจียนจะมีลูกสุนัขประมาณ 30 ตัว หากขายในราคาประมาณ 4,000 บาท ก็จะมีรายได้ในส่วนนี้ ประมาณ 120,000 บาทต่อปี

และสำหรับการรับจ้างผสมพันธุ์สุนัขนั้น ลุงเจียนมีพ่อพันธุ์อยู่ทั้งหมด 5 ตัว โดยการผสมแต่ละครั้งจะคิดค่าใช้จ่ายประมาณครั้งละ 2,000 บาท ซึ่งลุงเจียนจะรับรองผล กล่าวคือ หากผสมแล้วไม่ติด จะผสมให้ใหม่อีกครั้งหนึ่งโดยไม่คิดค่าจ้างจนกว่าจะติด ปีหนึ่งๆ ลุงเจียนจะได้รายได้จากส่วนนี้ประมาณปีละ 80,000 - 100,000 บาท

ดังนั้น จึงสามารถประมาณการณรายได้ของลุงเจียนจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้วในแต่ละปี จะอยู่ที่ประมาณ 200,000 -220,000 บาทต่อปี

จำนวนและสิ่งทีก่อให้เกิดรายจ่าย

สำหรับในเรื่องรายจ่ายนั้น พบว่าลุงเจียนจะมีรายจ่ายอยู่ในสองส่วนคือ รายจ่ายที่เป็นการลงทุนในครั้งแรก ได้แก่ ค่ากรงสุนัขและค่าซื้อลูกสุนัข คิดเป็นเงิน 70,000 บาทโดยประมาณ นอกจากนั้นก็จะเป็นค่าซ่อมแซมที่อยู่หรือกรงสุนัข ตกอยู่ประมาณปีละ 5,000 -10,000 บาท และอีกส่วนหนึ่งคือรายจ่ายประจำ ได้แก่

- ค่าอาหาร โดยเฉลี่ย 15 บาทต่อวัน ต่อตัว โดยอาหารสุนัขโต จะมีราคา กิโลกรัมละ 35 บาท อาหารลูกสุนัขราคา กิโลกรัมละ 100 บาท

- ค่ายาทำความสะอาดคอก ครั้งละประมาณ 150 - 200 บาท

- ค่าวัคซีนในการฉีดสุนัขเพื่อป้องกันโรค ตัวละ 150 บาท

- ค่าลูกจ้างเลี้ยงสุนัข เดือนละ 2,000 บาท

สรุปแล้วในแต่ละเดือน ลุงเจียนจะมีรายจ่ายอยู่ประมาณเดือนละ 7,000 - 8,000 บาท หรือประมาณ 100,000 บาทต่อปี

ผลกระทบจากการเลี้ยงสุนัขบางแก้วที่มีต่อวิถีชีวิตของคนเลี้ยงและคนรอบข้าง

จากการศึกษาการเลี้ยงสุนัขบางแก้วในคอกเพาะเลี้ยงนั้น พบว่าผลกระทบที่มีต่อวิถีชีวิตของคนรอบข้างนั้น มีทั้งส่วนที่เป็นทางบวกและทางลบ กล่าวคือ

ผลกระทบทางบวก

ในส่วนของผลกระทบทางบวกนั้น พบว่าการเลี้ยงสุนัขบางแก้วจะก่อให้เกิดผลต่อคนเลี้ยง และสมาชิกในครอบครัว ในด้านการเพิ่มรายได้ การที่มีความสุข เพลิดเพลิน ที่ได้ทำในสิ่งที่รัก และการสร้างชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ซึ่งชื่อเสียงเหล่านี้ได้จากการนำสุนัขเข้าประกวด และชนะการประกวดมาอย่างมากมาย รวมถึงการเป็นกรรมการตัดสินการประกวดสุนัขบางแก้ว ซึ่งแสดงว่าได้รับการยอมรับและเป็นที่ยกย่องจากคนทั่วไป ว่าเป็นผู้มีมีความรู้ ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญในเรื่องของสุนัขบางแก้ว ลุงเจียจึงมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ในการทำ กิจกรรมใดๆ ก็ตามที่เป็นการส่งเสริมการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว ดังที่เห็นได้จากการที่ลุงเจียเป็นกำลัง สำคัญในการอนุรักษ์ และพัฒนาสายพันธุ์สุนัขบางแก้ว มีการก่อตั้งชมรมอนุรักษ์พันธุ์สุนัขบาง แก้ว ของจังหวัดพิษณุโลกขึ้น ซึ่งลุงเจียเองก็ได้รับการเลือกให้เป็นประธานชมรม ฯ หลายสมัย ถึงแม้ในปัจจุบันลุงเจียจะได้ปฏิเสธการเป็นประธานชมรม ฯ โดยให้เหตุผลว่า

“อยากให้คนอื่นเขาเข้ามาทำงานบ้าง จะได้เรียนรู้งาน เราไม่อยู่ค้าฟ้าหรอก...”

ลุงเจียก็ยังเป็นที่ปรึกษาของชมรมอยู่ นอกจากนี้พบว่าการที่มีการเลี้ยงสุนัขบางแก้วเป็น จำนวนมาก ทำให้ชื่อเสียงของสุนัขบางแก้วเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป รวมไปถึงชื่อเสียงของอำเภอ บางระกำ จังหวัดพิษณุโลกด้วย ที่ได้รับความสนใจ ในฐานะที่เป็นบ้านเกิดของสุนัขบางแก้ว

สำหรับผลกระทบทางบวกต่อเพื่อนบ้าน นั้น จะเกิดกับเพื่อนบ้านที่ค้าขาย คนกลุ่มนี้จะ ชอบ เพราะสุนัขบางแก้วจะเห่า ปลุกให้ตื่น

“คนค้าขาย เขาชอบนะ มันเห่าดี เวลาเช้าๆ ทำให้ตื่นตรงเวลา เป็นการปลุกไปในตัว”

ป้าแวน คนขายของข้างคอกกมลชัย 1 กล่าวกับผู้วิจัย

ผลกระทบทางลบ

สำหรับผลกระทบทางลบก็จะมีทั้งที่ส่งผลต่อคนเลี้ยงและสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ สมาชิกในครอบครัวจะต้องเบียดเบียนที่จะต้องมามีหน้าที่ในการดูแลสุนัขบางแก้วแทนลุงเจีย ยกตัวอย่างเช่น กมล ลูกชายของลุงที่ปฏิเสธที่จะสืบทอดกิจการคอกเพาะเลี้ยงสุนัขต่อ เพราะเบียดเบียน ในขณะที่ก็ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเพื่อนบ้านได้เช่นกัน กล่าวคือ เพื่อนบ้านจะเกิดความรำคาญ เนื่องมาจากการเห่าของสุนัขบางแก้ว ซึ่งลุงเจียได้เล่าให้ฟังว่า

“คนที่ไม่ค้าขาย เขารำคาญ เคยมีคนไปร้องเรียนที่เทศบาล จึงทำให้ลุงต้องไปทำคอก

นอกเมือง ห่างจากชุมชนออกไป”

ซึ่งสอดคล้องกับที่ชาวบ้านใกล้เคียง ได้กล่าวกับผู้วิจัยในประเด็นดังกล่าวว่า

“...แต่ก่อนนะ เลี้ยงไม่มากเท่าไร ก็ไม่ค่อยมีปัญหา แต่พอมากขึ้น ก็เห่า ส่งเสียงดัง รำคาญ มีนะ เคยมีคนไปฟ้องทางเทศบาล เมื่อหลายปีก่อน ทำให้ลุงเจี้ยแกต้องย้ายคอกออกไปนอกตลาดโน้นแหละ..”

และสอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับจากพี่ดา เจ้าหน้าที่เทศบาลผู้หนึ่ง ที่ให้ข้อมูลว่าเคยมีกรณีร้องเรียนเรื่องของการเลี้ยงสุนัขของลุงเจี้ย ที่ก่อให้เกิดความรำคาญแก่เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่เทศบาล จึงต้องมาคุยกับลุงเจี้ยถึงปัญหาดังกล่าว ซึ่งลุงเจี้ยก็รับฟังปัญหาและช่วยแก้ไขปัญหาด้วยดี โดยการที่ย้ายสุนัขส่วนใหญ่ออกไปอยู่ที่คอกกมลชัย 2 ซึ่งอยู่นอกตัวตลาดบางระกำ

“เราก็รู้จักกันดีกับลุงเขานะ แต่..ก็เป็นหน้าที่ เมื่อมีคนร้องเรียนมา ก็ต้องตรวจสอบและตักเตือนกัน แต่ลุงเขาก็ดีนะ แก้ไขให้แต่โดยดี ไม่ต้องพูดอะไรกันมาก...”

พี่ดา กล่าวสรุปในตอนท้าย

โดยสรุป การเลี้ยงสุนัขบางแก้วในลักษณะที่เป็นคอกเพาะเลี้ยงขนาดใหญ่ ย่อมทำให้เกิดผลกระทบทางบวก เรื่องของการก่อให้เกิดรายได้ และการกระจายรายได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดความกระทบกระทั่งระหว่างเจ้าของคอกกับเพื่อนบ้านอันเนื่องมาจากความรำคาญ และปัญหาการกำจัดอุจจาระ ปัสสาวะของสุนัข ที่ก่อให้เกิดความอูจาดตาและกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น จึงจำเป็นที่เจ้าของคอกจะต้องมีระบบบริหารจัดการคอกของตนเองอย่างดี เพื่อให้สามารถที่จะดำรงอยู่อย่างสมานฉันท์ในชุมชนได้

สรุป

การเลี้ยงสุนัขบางแก้วในคอกเพาะเลี้ยงนั้น เป็นการเลี้ยงที่อิงอยู่บนฐานธุรกิจ ระบบการตลาด และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ จึงจำเป็นที่เจ้าของคอกเพาะเลี้ยงจะมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ เพื่อให้การดำเนินงานธุรกิจของคอกสามารถดำเนินไปด้วยดีและประสบความสำเร็จ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม พบว่าแม้เจ้าของคอกจะมีคุณลักษณะดังกล่าวแล้วข้างต้นครบถ้วน แต่หากขาดความรักความชอบในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วเป็นทุนเดิมแล้ว ก็ย่อมจะไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เพราะการทำคอกเพาะเลี้ยงสุนัขบางแก้วนั้น เป็นเรื่องของการทำธุรกิจกับสิ่งที่มีชีวิต และเป็นสิ่งที่มีชีวิตที่นับว่าเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของมนุษย์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจ และสามารถที่จะผสมผสานวิถีชีวิตของตนเองให้สอดคล้องกับหน้าที่ในการดูแลสุนัขบางแก้วได้เป็นอย่างดี อันจะเป็นการตอบปัญหาในเรื่องของการทำธุรกิจ บนพื้นฐานของความชอบและการมุ่งที่จะอนุรักษ์สุนัขบางแก้วให้อยู่คู่กับสังคมไทยได้